

F. t. l. vedr. straffeloven

delse af straffelovens § 266 b (og det samtidigt behandlede forslag til lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v., jf. nu lovbekendtgørelse nr. 626 af 29. september 1987) »helst fordi overtrædelserne vil blive få og ubetydelige, men dernæst også i håb om at anklagemyndigheden vil være tilbageholdende, medmindre det da drejer sig om helt grove provokationer«. Justitsministeren (Thestrup) anførte bl.a.: »Jeg deler hr. K. Axel Niensens anskuelse om, at anklagemyndigheden bør være forsigtig med at rejse sager efter de love, der her er tale om«, jf. anf. st. sp. 857.

Spørgsmålet om anklagemyndighedens tiltalepraksis blev også drøftet i forbindelse med gennemførelsen af lov nr. 357 af 3. juni 1987. Justitsministeren (Ninn-Hansen) gav i den forbindelse bl.a. udtryk for, at anklagemyndigheden ville være tilbageholdende med at rejse sag efter bestemmelsen i § 266 b, men at man ikke kom uden om at rejse disse straffesager, hvis det var klart, at der var sket en overtrædelse, jf. nærmere Folketingstidende 1986/87, sp. 11482-83.

Anklagemyndigheden rejser i almindelighed kun tiltale for overtrædelse af straffelovens § 266 b, hvis der foreligger en anmeldelse, jf. herved Vestre Landsrets dom af 10. september 1980 (Ugeskrift for Retsvæsen 1980, s. 1065).

3. Forslagets baggrund og indhold

3.1. Generelle synspunkter

Forslaget skal bl.a. ses på baggrund af de stadig mere fremtrædende tendenser til intolerance, fremmedhad og racisme både i Danmark og i udlandet.

På internationalt plan er der en øget opmærksomhed omkring disse problemer, og der er taget en række initiativer med henblik på at imødegå dem.

Europarådet har nedsat en europæisk kommission mod racisme og intolerance som led i udmøntningen af den handlingsplan for bekæmpelse af racisme, fremmedhad, antisemitisme og intolerance, der blev vedtaget på mødet i Wien den 8.-9. oktober 1993 mellem stats- og regeringscheferne fra Europarådets medlemslande.

Inden for Den Europæiske Union er der blandt andet på Det Europæiske Råds møde den 24.-25. juni 1994 truffet beslutning om nedsættelse af en rådgivende kommission om racisme og fremmedhad, der har til opgave at fremkomme med henstillinger på racisme-området med henblik på en styrkelse af befolkningens tolerance og forståelse over for blandt andet udlændinge. Forskellige aspekter af problemstillingen vedrørende racisme og fremmedhad be-

handles endvidere i en række arbejdsgrupper inden for det såkaldte 3. søjle-område.

Også Østersørådets nyudnævnte kommissær for menneskerettigheder agter at tage spørgsmålet op.

Den seneste tids begivenheder i Danmark kan tages som tegn på, at nynazister – især fra Tyskland – opfatter Danmark som et fristed, hvorfra der kan udvides litteratur m.v. med nazistiske og racistiske ytringer. Også af hensyn til Danmarks internationale omdømme er det vigtigt at hindre dette.

3.2. Skærpet straf for »propagandavirksomhed«

Efter den gældende § 266 b er strafferammen bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år. I praksis idømmes der normalt bøde for overtrædelse af bestemmelsen.

Navnlig for at imødegå, at Danmark bliver et fristed for udbredelse af nazistisk og racistisk propaganda, foreslås det, at bøde udgår af strafferammen, hvis forholdet har karakter af propagandavirksomhed. Om den nærmere afgrænsning af begrebet »propagandavirksomhed« henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 266 b, stk. 2.

Selv om den foreslåede § 266 b, stk. 2, således er begrundet i ønsket om en strengere reaktion over for grovere former for racistiske udtalelser eller meddelelser, er den ikke begrænset hertil. Bestemmelsen finder under tilsvarende omstændigheder også anvendelse over for de øvrige ytringer, der omfattes af den gældende § 266 b (forhåelse m.v. på grund af religiøs overbevisning eller seksuel orientering).

Den foreslåede bestemmelse i § 266 b, stk. 2, supplerer de almindelige strafudmålingsregler, navnlig straffelovens § 80.

Når forholdet har karakter af propagandavirksomhed, følger det af den foreslåede § 266 b, stk. 2, at der alene kan idømmes frihedsstraf, medmindre andet undtagelsesvis følger af almindelige strafudmålingsregler. Der kan herved navnlig henvises til de i straffelovens §§ 84 og 85 anførte særlige straffnedsettelsesgrunde, og til straffelovens § 91, stk. 2, om tiltalte, der ikke er fyldt 21 år.

3.3. Tiltalepraksis

Som berørt ovenfor i pkt. 2.3. har anklagemyndigheden – i overensstemmelse med udtalelser fremsat i Folketinget i forbindelse med lovændringerne i 1971 og 1987 af de daværende justitsministre – hidtil været tilbageholdende med at rejse tiltale for overtrædelse af straffelovens § 266 b. Dette er bl.a. kommet til udtryk ved, at anklagemyndigheden i almindelighed kun rejser tiltale, hvis der foreligger en anmeldelse.